

Gloria Kalsøe í »Alaranum«:

— Hvar er uppritið um alipolitikkinn?

eitt upprit er gjørt um fiskivinnupolitikkinn hjá landsstýrinum

Loysn á figgjartrupulleikumum í alivinnuni hevur skund.

Nú er tann stundin komin, tá politikararnir mugu taka avgerð um alivinnuni skal verða liv lagað. Treytin er, at politikararnir saman við figgjarstovnunum fáa eina loysn á figgjartrupulleikumum, alivinnan hevur at dragast við.

Alararnir skulu í hesum døgum taka avgerð um, hvussu nógv smolt brúkinu skulu seta út í vár. Trupulleikar at figgja hetta kann fáa tær avleiðingar, at brúk ikki hætta sær, ella hava møguleika at seta ta nógd av smolti út, sum gevur mest rationella rakstur.

Kappingin á marknaðinum er horð, einans tey alibrúk, sum framleiða rationelt, hava møguleika at yvirliva.

Eitt upprit er gjørt um fiskivinnupolitikkinn hjá landsstýrinum. Hetta

upprit hevur fingið drúgva viðgerð bæði av samgongu og andstöðu.

Hvar er uppritið um alipolitikkinn hjá politikarum okkara?

Er tað so, at feilirnar í fiskivinnupolitikkinum, sum gjordir vórðu í 80'um, hava gjørt, at politikarar ikki hætta sær at hava ein alipolitikk, og harvið taka abyrgd av gongdini í alivinnuni?

Skal alivinnuni verða liv lagað, má vinnan fáa møguleikar til langtíðarplanlegging. Smoltnógðin, sum verður sett á sjógv í vár, verður tann vora vit selja í 1992!

Fær alivinnan ikki rimiliga figging til rakstur, verður framleiðslan ikki optimal, og fer tað at fara við sær, at alivinnan, eins og fiskivinnan, er ein studningsvinna, sum í tíð og ótíð skal loftast av tí almenna.

Ella dettur heilt niður fyri.

Hvorji eru tey víðurskifti, sum gera at alivinnan hevur trupulleikar at fáa neyðugan kapital til vega?

1. Kreppan í fiskivinnuni.

Kreppan í fiskivinnuni, sum hevur ført eitt ótal av trotabúgvum við sær, hevur minkað um hugin hjá fólki at gera iløgur.

Somuleiðis eru figgjarstovnararnir vorðnir ógvuliga varnir, tá ið teir lána pening út.

Fyri alivinnuna kom samfelagskreppan í einum ógvuliga óhepnum tíðarskeiði.

Vinnan hevur ókt nógv um framleiðsluorkuna, bæði við nýggjum brúku- og stórum víðkanum av teimum gomlu brúkunum. So tørvurin á peningi at figgja rakstur er ógvuliga stórur í løtuni.

2. Long framleiðslutíð og vandin at missa fisk.

Ein alistøð er virkin í uml. 2 ár, áðrenn hon selir

fyrstu ferð.

Eitt miðalstørt alibrúk krevur uml. 10 mió. kr. í rakstrarfigging, áðrenn nakað oyra er komið í kassan.

Alibrúk hava altið stóra goymslu, tað svimur alt árið fiskur fyri uml. 10-15 mió. kr. hjá einum miðalstørum alibrúki.

Nú er tað so, at vorur á goymslu hjá einari alistøð er fiskur, sum svimur í sjónum og vandin fyri at missa fiskin, áðrenn hann kann seljast, er nógv størri enn vandin fyri, at goymslan á t.d. einum flakavirki ikki heldur virðið. Hetta førir við sær, at bankarnir, sum rimiligt er, krevja størri borgan av ognarunum, tá ið rakstur in av alibrúkinum skal figgjast.

Tað er sjálvsagt rætt, at áðrenn eiga at missa pening um brúk ikki bera seg figgjarliga. Men tað er ivasamt, um sjálvs-abyrgdin skal vera so stor, sum hon er í dag, (50% av rakstrinum + 10% av iløgunum).

Eg trúgvi ikki, at sjálvs-abyrgdin er so stór i nakrari aðrari vinnu her á landi!

3. Løgtingslóg um aling

Nú er tann stundin komin, tá politikararnir mugu taka avgerð um alivinnuni skal vera liv lagað skrivur Gloria Kalsøe í seinasta nummari av blaðinum »Alarin«. Gloria, sum nú um dagarnar varð vald í nevndina í Føroya Havbúnaðarfelag skrivur, at treyitin fyri at kunna menna alivinnuna er, at politikararnir saman við figgjarstovnunum fáa eina loysn á figgjartrupulleikumum, alivinnan hevur at dragast við. (foto kalmar)

av fiski frá 9. juni 1988.

Ut frá einum bygdamenningsjónarmiði tænar lógin sinum endamáli.

Men vit mugu gera okkum greitt, at lógin er eitt haft um beinið nú, tá ið alibrúk skal figgjast.

Eitt alibrúk kann ikki seljast uttan loyvi frá Landsstýrinum. Keyparin skal lúka ávisar treytir, t.d. kunnleika til alivinnu og bústað í økinum har brúkið er. Hetta avmarkar talið av møguligum keyparum og tí eisini møguleikan at selja brúkin ella partar av brúkinum til ein rimiligan pris.

Lágt soluvirði førir til skerðar møguleikar at fáa figging.

A smáplássur er serliga trupult at økja um eiginfigging, tí eingin peningur er til taks.

Framtíðarvænir

Búskaparfrøðingurin Klaus Rasmussen og fleiri, sum hava kunnað búskaparviðurskiptini hjá alivinnuni, komu til ta niðurstøðu, at alivinnan hevur framtíðarmøguleik.

ar í Føroyum.

Ókingin í framleiðsluni í 80'unum hevur ligið um 50% um árið meðan ókingin í eftirspurning var 10-20%, hetta hevur ført til yvirframleiðslu og harvið lægri prisir.

Forsagnirnar fyri tey komandi árinu siga, at ein framleiðsluóking upp á 10-20% er væntandi og ein óking í eftirspurning upp á 20-30% um árið. Tað vil siga, at vit í nøkur ár koma at hava stórri útboð enn eftirspurning, men tá ið 90'ini fara at halla — møguliga fyrr — verður væntandi javnvág millum útboð og eftirspurning.

Tann eystureuropeiski marknaðurin kann eisini einaferð bliva áhugaverður, har búgva millum 400-500 mió. fólk.

Prislegan kemur eftir øllum at døma at liggja nakað lágt nokur ár fram yvir. Tí er tað umráðandi, at laga viðurskiptini so, at alivinnan kann verða rikin rationelt og gerast kappingartø, so hon yvirlivir fyrru helet av 90'unum, skrivur Gloria Kalsøe í Alaranum.

